

Προσέγγιση στο Πρόσωπο του Χριστού

μέσα από τρεις εικονογραφικούς τύπους

Είπες ότι είσαι ή «θύρα», ή «όδός», ή «αλήθεια», ή «ζωή», ή «ποιμήν», ή «άμπελος». Κι οι άνθρωποι κράτησαν μέ δεός τά «ονόματά» Σου και βρήκαν κι άλλα πού νιώθουν ότι εκφράζουν τό μυστήριο του προσώπου Σου και ονοματοποιούν τήν άπειρη αγάπη Σου προς αυτούς. Σέ είπαν «πρόβατο». Σ' ονόμασαν «λίθο».

21 αιώνες τώρα σ' αποζητούν μέ τά ονόματα πού μᾶς κληροδότησες. Σέ ψάχνουν μέ τά ονόματα πού Σου ἔδωσαν. Σ' αναζητούν. Γιατί ή καρδιά πάντα μένει ανήσυχη ἕως ὅτου Σέ βρεῖ. Ἐπιζητούν τό πρόσωπό Σου. Ἐπιποθοῦν τή θεά Του. Διερευνοῦν «τό κάλλος τό ἄρρητον τῆς μορφῆς» Σου. Γι' αὐτό και δέν τούς ἀρκοῦν οἱ προσαγορεύσεις τῶν ονομάτων Σου μόνο.

Τούς λείπει ή μορφή Σου. Ἡ θεά του προσώπου Σου. Αὐτοῦ πού πάντα ἦταν «μυστήριον ξένον» ανάμεσα στά ἀνθρώπινα πρόσωπα. Πρόσωπο Θεανδρικό. Ὡστόσο αὐτό καθόλου δέν τούς ἀπέτρεψε ἀπό τό νά «ἱστοροῦν» διαρκῶς τή μορφή Σου.

Μέ πλήρη ἐπίγνωση ὅτι κάθε εἰκόνα Σου δέν περιγράφει ἕνα συνηθισμένο πρόσωπο πού παρίσταται σέ μία συνηθισμένη στιγμή, ἀλλά ἕνα μοναδικό πρόσωπο, πού τό ἀντικρίζουν σέ μία μοναδική στιγμή, πού ἔρχονται μαζί Του σέ μία σχέση μοναδική πού ξεπερνᾷ τό χρόνο και τό θάνατο.

Κάθε εἰκόνα Σου δέν εἶναι τίποτε ἄλλο παρά ή ἀπόδειξη τῆς αγάπης τῆς Ἐκκλησίας Σου προς τό σεπτό Πρόσωπό Σου. Γι' αὐτό και κάθε εἰκόνα Σου πού παρουσιάζεται ἔξω ἀπό αὐτή τή σχέση πού Ἐσύ δημιούργησες, — τή σχέση τῆς αγίας Σου Ἐκκλησίας — εἶναι μία παραποιημένη εἰκόνα τῆς μορφῆς Σου, ή ὅποια διαστρεβλώνει τόσο τήν ἀλήθεια περί του Θεοῦ ὅσο και τήν ἀλήθεια περί του ἀνθρώπου.

Αὐτή ή διαχρονική αγάπη τῆς Ἐκκλησίας προς τό Σεπτό πρόσωπό Σου γέννησε και συντήρησε μέσα στό χρόνο διάφορους εἰκονογραφικούς τύπους τῆς μορφῆς και του προσώπου Σου, τρεῖς ἀπό τούς ὁποίους θά δοῦμε παρακάτω.

ΕΙΚΟΝΑ: Ἱ.Ν. Παναγίας Μηχανιώνας

Ὁ Χριστός ὡς «ὁ παλαιός τῶν ἡμερῶν»

Εἰκονογραφικός τύπος πού προέρχεται ἀπό τό προφητικό ὄραμα τοῦ Δανιήλ (Δαν. ζ' 9-13).

Στό ὄραμα αὐτό περιγράφονται δύο πρόσωπα. Τό ἓνα εἶναι ὁ Παλαιός τῶν ἡμερῶν πού καθόταν σέ θρόνο καί τό ἄλλο εἶναι ὁ υἱός τοῦ ἀνθρώπου, πού ἐρχόταν μέ τίς νεφέλες τοῦ οὐρανοῦ καί ἔφθασε ἕως ἐκεῖ πού καθόταν ὁ Παλαιός τῶν ἡμερῶν.

Ἐπάρχει ἀρκετή θεολογική ἐνασχόληση μέ τήν ἐρμηνεῖα τῆς προφητείας αὐτῆς γιά τό ποιός εἶναι ὁ Παλαιός τῶν ἡμερῶν.

Ὁ Θεός Πατήρ ἢ ὁ Υἱός; Γεγονός εἶναι ὅτι τόσο ἡ πατερική ὅσο καί ἡ ὑμνολογική παράδοση ὑποστηρίζουν ὅτι πρόκειται περί τοῦ ἐνός καί τοῦ αὐτοῦ προσώπου. Δηλαδή ὁ Παλαιός τῶν ἡμερῶν δέν εἶναι κανένας ἄλλος ἀπό τόν ἄσαρκο Λόγο.

Ὁ Χριστός, ὁ ἐνανθρωπήσας Υἱός καί Λόγος τοῦ Θεοῦ, εἶναι ταυτόχρονα καί Παλαιός ἢ μᾶλλον αἰώνιος, «πρότερον μὲν ὡς ἄσαρκος, ὕστερον δέ δι' ἡμᾶς σεσαρκωμένος...» (Ἁγ. Ἰω. Δαμασκηνός).

Σύμβολο τῆς αἰωνιότητός Του στήν παράσταση αὐτή εἶναι τά λευκά Του μαλλιά καί γένια. Ἀπό τά μεταβυζαντινά χρόνια καί ὕστερα ἡ παράσταση αὐτή συνήθως ἱστορεῖται στήν ἀψίδα τῆς προθέσεως καί βέβαια φέρει στό φωτοστέφανο χαραγμένο τό σταυρό τοῦ Χριστοῦ. Ἡ παράσταση τοῦ Χριστοῦ ὡς Παλαιοῦ τῶν ἡμερῶν ἐμφανίζεται κατά τόν 6ο αἰώνα.

Ὁ Υἱός καί Λόγος τοῦ Θεοῦ, πού μέ τήν Ἐνανθρώπησή Του φανέρωσε τόν οὐράνιο Πατέρα Του στόν ἄνθρωπο, ἀποκαλύπτει ὡς Παλαιός τῶν ἡμερῶν τήν αἰωνιότητα τοῦ Θεοῦ πού ὑπῆρχε «πρό πάντων τῶν αἰώνων».

Ὁ Ἀναπεσών

Ὁ Ἀναπεσών

Ὁ Κύριος πάνω σέ λίκνο ἀναπαυόμενος, στηρίζοντας μέ τό ἀριστερό Του χέρι τό κεφάλι Του, ἐνῶ βρίσκεται σέ μιά κατάσταση ἐλαφροῦ ὕπνου μέ τά μάτια Του μισάνοιχτα. Παράσταση, ἡ ὁποία καί αὐτή προέρχεται ἀπό τήν προφητεία τοῦ Ἰακώβ, πού εἶπε λίγο πρὶν πεθάνει στούς υἱούς του, οἱ ὁποῖοι ἀποτελέσαν κατόπιν τούς πατριάρχες τῶν 12 φυλῶν τοῦ Ἰσραήλ. «Σκύμνος λέοντος Ἰουδα᾽ ἐκ βλαστοῦ, υἱέ μου, ἀνέβης ἀναπεσών ἐκοιμήθης ὡς λέων καί ὡς σκύμνος· τίς ἐγερεῖ αὐτόν;» (Γεν. μθ' 9).

Μιά ἀπό τίς ἀρχαιότερες προφητεῖες περί τῆς ἐλεύσεως τοῦ Χριστοῦ. Πολύ παλαιότερη αὐτῶν τοῦ Μωϋσέως καί τῶν ἄλλων προφητῶν. Στήν παράσταση τό μικρό παιδί δέν εἶναι οὔτε καθισμένο οὔτε ξαπλωμένο, ἀλλά κάθεται σέ βασιλική στάση γιά νά φανερώσει ὅτι μετέχει καί τῆς ἀνθρωπίνης καί τῆς θείας φύσεως. Εἰκονίζεται ὡς παιδίον, ἀλλά ἡ ὄψη Του εἶναι ὄψη ἐνήλικα, πού γνωρίζει ὅτι κατέχει τή θεϊκή Σοφία. Στό φωτοστέφανο σημειώνεται αὐτό πού πάντα σημειώνεται στό φωτοστέφανο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. «Ἐγώ εἰμί ὁ ὢν». Ἐδῶ ὅμως ἀντιδιαστολικά μέ τή μορφή τοῦ παιδιοῦ, μᾶς ὑπενθυμίζει ὅτι αὐτό τό παιδί εἶναι ὁ ἄναρχος Θεός. Κρατᾷ στό ἀριστερό Του χέρι ἓνα ρολό τῶν Γραφῶν γιά νά ὑποδηλώσει ὅτι στό πρόσωπό Του ἐκπληρώνονται ὅλες οἱ προφητεῖες τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης.

Ὁ πατριάρχης Ἰακώβ ὡς «βλαστό» ἐννοεῖ τήν Παναγία Παρθένο. Κάνει ὑπαινικτικό λόγο γιά τό θάνατο καί τήν ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ. «Ἐκοιμήθης», λέει, καί παριστάνει τό θάνατο τοῦ Χριστοῦ ὡς ὕπνο. «Τίς ἐγερεῖ αὐτόν;» ρωτᾷ κατόπιν. Θέλοντας νά πεῖ ὅτι κανένας ἄλλος δέν μπορεῖ νά ἐγείρει τόν Ἰησοῦ Χριστό, παρά μόνο ὁ ἴδιος αὐτεξουσίως. «Ἀναπεσών ἐκοιμήθης ὡς λέων». Κοιμᾶσαι σάν λιοντάρι. Καί τό λιοντάρι παραμένει φοβερό ἀκόμη κι ὅταν κοιμᾶται. Ποιός τολμᾷ νά τό πλησιάσει ἀκόμη καί κοιμισμένο; Παρόμοια καί ὁ Χριστός παραμένει παντοδύναμος καί μετά τή σύλληψή Του καί πάνω στόν Σταυρό Του καί στό «θάνατό» Του.

Ἡ παράσταση, εἶναι πλέον σαφές, ὅτι δέν εἰκονίζει τή στιγμή τῆς Γεννήσεως, ἄν καί χρησιμοποιεῖται ἀρκετά σέ ἀναφορά μέ αὐτήν. Σάν εἰκονογραφικός τύπος ἐμφανίζεται στά μέσα βυζαντινά χρόνια καί ἀποτελεῖ ἀγαπητό θέμα τῶν εἰκονογράφων. Στόν εἰκονογραφικό κύκλο τοποθετεῖται συνήθως πάνω ἀπό τήν κυρία εἴσοδο τοῦ Ναοῦ ἢ τοῦ νάρθηκα.

ΕΙΚΟΝΑ: Ἱ.Ν.
Ἁγ. Γεωργίου
Γιαννιτσῶν

Ὁ Χριστός «ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ»

Παράσταση ὄντως παράξενη. Ἀπεικόνιση τοῦ προσώπου τοῦ Χριστοῦ ἐντελῶς διαφορετικὰ ἀπ' ὅ,τι συνήθως Τόν γνωρίζουμε. Πράγματι εἶναι ὁ Χριστός μέ μιᾶ ἄλλη μορφή. Ἡ ἀπεικόνιση ὀφείλει τή διαφορετικότητά της στίς ἐμφανίσεις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ μετά τήν Ἀνάστασή Του «ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ», ὅπως σημειώνει ὁ ἱερός Εὐαγγελιστής ἢ μέ δυσδιάκριτη ὄψη. Τόσο πού ἡ Μαρία ἢ Μαγδαληνή στόν κήπο τοῦ μνημείου τόν περνάει γιά κηπουρό. Οἱ δύο ὁδοιπόροι στό δρόμο τους πρός Ἐμμαούς τόν νομίζουν τυχαῖο διαβάτη. Οἱ μαθητές πού ψαρεύουν στήν Τιβεριάδα Τόν ἀκοῦνε πού τούς ζητᾶ κάτι νά φάει καί δέν Τόν ἀναγνωρίζουν καί πάλι, καθῶς τούς περιμένει στήν ἀκρογιαλιά.

Ὅλοι βέβαια Τόν ἀνακαλύπτουν τελικά, ξαφνικά, ἀφοῦ ἀρχικά πλανηθοῦν. Εἶναι ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ἀλλ' «ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ». Αὐτή βέβαια ἢ ἑτερότητα παραμένει ἀπροσδιόριστη μέσα στίς εὐαγγελικές διηγήσεις. Ἴσως γιατί δέν ἐπιθυμεῖ νά καθορίσει κάποιος συγκεκριμένο τύπο ἑτερότητας, ἀλλά νά ὑπογραμμίσει αὐτή καθαυτή τήν ἑτερότητα. Μιά ἑτερότητα πού φανερώνει τήν ἀνθρωπότητα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καί δι' Αὐτοῦ ὄλων μας στόν καινούργιο τρόπο ὑπάρξεως μετά τήν Ἀνάσταση. Γιά νά φανερώνει τή μεταποίηση τοῦ θανάτου σέ ζωή αἰώνια. Αὐτόν τόν ἄλλο τρόπο ὑπάρξεως τοῦ ἀνθρώπου. Τό ἀναστημένο σῶμα τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἢ καινούργια ἀνθρωπότητα.

Ἡ ἀπεικόνιση τῆς μορφῆς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ «ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ» συνήθως Τόν παρουσιάζει μέ νεανικό πλατύ πρόσωπο ἀγένειο ἢ ὀλιγογένειο καί μέ πλούσια περιποιημένα μαλλιά καί μέ ἰδιαίτερα συνήθως διαπεραστικό βλέμμα. Βλέμμα πού ἐπιθυμεῖ νά ἐλέγξει καί νά ἀφυπνίσει ὅσους Τόν ἀτενίζουν χωρίς νά Τόν ἀναγνωρίζουν ἀναστημένο, ἄφθαρτο, ἀθάνατο.

ΑΤΤΙΚΟΣ

Ἀναδημοσιεύουμε τὴν ἱστορία πού συγκλονίζει γιὰ τὴν παιδαγωγικὴ καὶ συγκινεῖ βαθιὰ γιὰ τὴν ὀλοζώντανη πίστη τοῦ «πατέρα τοῦ κλέφτη».

Ὁ ὀκτάχρονος γιός τῆς οἰκογένειας εἶναι πολὺ ζωηρός. Καὶ στό παρελθόν ἔχει προκαλέσει προβλήματα καὶ ἀνησυχίες στοὺς γονεῖς του. Ἀλλά ἡ τελευταία πράξη του τοὺς ἄφησε ἄναυδους.

Συνήθως, ὅταν ὁ Β. ἐπιστρέφει ἀπὸ τὸ σχολεῖο, ἡ μητέρα του ἐλέγχει τὴ σχολικὴ του σάκα καὶ συζητᾷ μαζί του πῶς πέρασε στὸ σχολεῖο, τί μάθημα ἔκανε, τί βαθμὸ πήρε στὴν ὀρθογραφία κ.λπ. Μιὰ μέρα στή σάκα ἡ μητέρα βρῆκε χρήματα. Μετὰ ἀπὸ ἀλλεπάλληλες ἐρωτήσεις, τελικῶς ὁ Β. ὁμολόγησε ὅτι τὰ ἔκλεψε. Ἡ μητέρα κράτησε τὴν ψυχραιμία της καὶ προσπάθησε νὰ ἐξακριβώσῃ τὸν τρόπο καὶ τὸν λόγο τῆς κλοπῆς.

Πάνω στὴν ὥρα ἔφθασε καὶ ὁ πατέρας ἀπὸ τὴν ἐργασία του στὸ σπίτι. Ἡ

Εἶμαι ὁ πατέρας τοῦ κλέφτη...!

Ἀπὸ τὴν Ἱεραποστολὴ
στὴν Κορέα

μητέρα ἐπιμένει στὸν μικρὸ νὰ τοῦ ὁμολογήσῃ τὴν πράξη του. Ἐκεῖνος γιὰ ὥρα μένει ἀμίλητος μέ κατεβασμένο τὸ κεφάλι. Στὸ τέλος ἡ μητέρα ἀποκαλύπτει τὴν κακὴ πράξη του. Ὁ πατέρας, χωρὶς δεύτερη σκέψη, τοῦ λέει ἤρεμα νὰ φορέσῃ τὸ μπουφάν του καὶ νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ. Βγαίνουν ἀπὸ τὸ σπίτι καὶ βαδίζουν ἀμίλητοι στὸν δρόμο. Φθάνουν στὸ κτίριο τῆς Ὀρθόδοξης Μητρόπολης Κορέας. Μπαίνουν στὸ μικρὸ παρεκκλήσι τοῦ Ἁγίου Μαξίμου τοῦ Γραικοῦ. Μέσα στὴν κατανυκτικὴ ἀτμόσφαιρα τοῦ Ναοῦ καὶ χωρὶς τὴν παρουσία τρίτων, ὁ πατέρας ἀρχίζει νὰ κάνει ἐδαφιαῖες μετάνοιες μπροστὰ στὴν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ λέγοντας μεγαλοφώνως:

— Κύριε, εἶμαι ὁ πατέρας τοῦ κλέφτη. Συγχώρεσέ με.

Ἀφοῦ ἔκανε ἀμέτρητες μετάνοιες μπροστὰ στὴν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ, συνεχίζει τὸ ἴδιο καὶ στὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας:

— Παναγία μου, εἶμαι ὁ πατέρας τοῦ κλέφτη. Συγχώρεσέ με.

Τὸ ἴδιο κάνει καὶ στὴν εἰκόνα τοῦ Τιμίου Προδρόμου:

— Ἄγιε Ἰωάννη Πρόδρομε, εἶμαι ὁ πατέρας τοῦ κλέφτη. Συγχώρεσέ με.

Συνεχίζει στην εικόνα του Ἁγίου Μαξίμου τοῦ Γραικοῦ:

— Ἅγιε Μάξιμε, εἶμαι ὁ πατέρας τοῦ κλέφτη. Συγχώρεσέ με.

Μετά τό τέμπλο προχωράει στίς ὑπόλοιπες εἰκόνες πού βρίσκονται κατά μήκος τοῦ Ναοῦ, κάνοντας συνεχῶς μετάνοιες καί ἐπαναλαμβάνοντας τήν ἴδια προσευχή:

— Ἅγιοι Κύριλλε καί Μεθόδιε, εἶμαι ὁ πατέρας τοῦ κλέφτη. Συγχωρέστε με.

— Ἅγιε Ἰωάννη τῆς Κροστάνδης, εἶμαι ὁ πατέρας τοῦ κλέφτη. Συγχώρεσέ με.

— Ἅγιε Σεραφεῖμ τοῦ Σάρωφ, εἶμαι ὁ πατέρας τοῦ κλέφτη. Συγχώρεσέ με...

Ἡ προσευχή τοῦ πονεμένου πατέρα κράτησε περί τήν μία ὥρα. Ὁ Β. ἀμίλητος στέκεται ὅλη αὐτή τήν ὥρα δίπλα του παρακολουθώντας μέ ἀγωνία καί ἀπορία τά δρώμενα.

Ἀφοῦ τελείωσε ὁ πατέρας τήν προσευχή του μέ τίς μετάνοιες μπροστά σέ ὅλες τίς εἰκόνες τοῦ Ναοῦ, τότε ἔσκυψε στόν γιό του καί τοῦ εἶπε:

— Ἀγόρι μου, κατάλαβες ὅτι ἔκανες μία πολύ κακή πράξη, μέ τήν ὁποία στενοχώρησες τόν Χριστό, τήν Παναγία καί τούς Ἁγίους μας;

Ὁ μικρός μέ κατεβασμένο τό κεφάλι ἀπάντησε μονολεκτικά «ναί». Τότε ὁ πατέρας τόν ἔπιασε τρυφερά ἀπό τό χέρι καί ἐπέστρεψαν στό σπίτι τους.

Ἦταν ἡ ὥρα τοῦ δείπνου. Ὁ μεγαλύτερος δεκάχρονος γιός εἶπε τήν προσευχή τῆς τραπέζης. «Φάγονται πένητες καί ἐμπλησθήσονται...». Καί μετά ὁ πατέρας συμπλήρωσε:

— Κύριε, εἶμαστε ἡ οἰκογένεια τοῦ κλέφτη. Σέ παρακαλοῦμε συγχώρεσέ μας...

Κατά τήν ὥρα τοῦ δείπνου δέν ἀνέφεραν τίποτε γιά τό ἐπίμαχο θέμα. Οἱ γονεῖς συζητήσαν εὐχάριστα θέματα καί ἐκδήλωσαν τήν ἀγάπη τους καί πρὸς τά δύο παιδιά τους, κάνοντας πώς ἔχουν ξεχάσει τό δυσάρεστο γεγονός.

Τήν ἄλλη μέρα ὁ >

«Εἶπε Γέρων: Ἀμάρτησε ὁ ἀδελφός σου;
Ἐσύ ἀμάρτησες»

πατέρας ήρθε στον Έπίσκοπο για να του πει με πόνο ψυχής τα καθέκαστα και του ζήτησε την συμβουλή του για το τί δέον γενέσθαι περαιτέρω.

Ο Έπίσκοπος συγκλονισμένος από την αντιμετώπιση του προβλήματος από τον πατέρα δέν του είπε τίποτε. Τόν παρεκάλεσε μόνον να περιμένει μέχρι την επόμενη μέρα. Να προσευχηθούν πρώτα, ζητώντας τον φωτισμό του Θεού για να δούν τί πρέπει να κάνουν ώστε να μην πληγωθεί το παιδί από κάποια άστοχη ενέργεια.

Την άλλη μέρα οι γονείς με τον Έπίσκοπο συζητήσαν αρκετή ώρα. Συμφώνησαν ότι δέν πρέπει να δοθούν μεγαλύτερες διαστάσεις στο θέμα. Η καλύτερη παιδαγωγική τιμωρία του παιδιού τους για την πράξη του ήταν ή έμπονη προσευχή του πατέρα. Ο πατέρας μαζί με τον γιό του να επιστρέψουν τά χρήματα από τό μέρος πού εκείνος τά πήρε. Καί ή μητέρα να συνεχίσει διακριτικά να παρακολουθεί τό παιδί. Εάν, ό μή γένοιτο, επαναληφθεί κάποια παρόμοια πράξη, τότε θά πρέπει να ληφθούν άλλα μέτρα για την αντιμετώπιση, τυχόν, έμφωλεύουσας ροπής προς την κλοπή. Διαφορετικά θά αποδειχθεί πώς έπρόκειτο για ένα άπλό περιστατικό, όχι και τόσο σπάνιο στην παιδική ήλικία.

Η συγκλονιστική προσευχή του άγιου αυτού Κορεάτη πατέρα θυμίζει αποφθέγματα Γεροντικού:

«Είπε Γέρων: Άμάρτησε ό αδελφός σου; Έσύ άμάρτησες».

Καί ή θυσιαστική πράξη του έχει τό παράλληλό της στην νηστεία πού επέβαλε ό Άγιος Νεκτάριος στον έαυτό του, προκειμένου να λύσει τή φιλονικία των δύο μαθητών τής Ριζαρείου Σχολής.

Τό όλο γεγονός και ή αντιμετώπισή του από τούς γονείς του μικρού παιδιού είναι ένα πολύ έλπιδοφόρο μήνυμα ότι ό Όρθόδοξος τρόπος ζωής ριζώνει «καθ' ήμέραν τή εκκλησία» (Πραξ, β' 47) τή παροικούση έν Κορέα.

«Είη τό όνομα Κυρίου εύλογημένον από του νυν και έως του αίώνος!» (Ψαλ. 112, 2) □

«Ο Ποιμήν»

Ιεροσόλυμα.

Λίγο πριν τό θείο Πάθος. Ο Κύριος αναπτύσσει τίς ύψιστες τόν ιουδαϊκό λαό μέ συγκλονιστικά θαύματα και πυροδοτεί. Τότε είναι πού δίνει και τήν άλληγορία του καλού ποιμήνα.

«Εγώ είμι ό ποιμήν ό καλός».

Ο ποιμήν. Ο ύψιστος τύπος του ποιμένα στό πρόσωπο του ποιμήνα και έπίσκοπος των ψυχών μας, για τον Όποιο μιλάμε.

ΕΙΚΟΝΑ: Ι.Ν. Άγ. Γρηγορίου Παλαμά, Θεσσαλονίκη

